

Vastaesitys 21.5.2026 Teknisen lautakunnan kokous

51§ Hallinto-oikeuden lausuntopyyntö maisematyölupa- 2026–1

Tekninen lautakunta katsoo, että maisematyöluvan ehdot noudattavat Hallintolain 6§:n suhteellisuusperiaatetta: hakijan oikeuksia on rajoitettu mahdollisimman vähän, mutta ehdot varmistavat silti riittävästi maisematyöluvan myöntämisen perusteiden ja maisematyön vaikutuksiin liittyvän muun lainmukaisuuden toteutumisen.

Lautakunta on lisälupaehdoissaan täsmentänyt valmistelutekstissä määrättyjä lupaehtoja ja täydentänyt niitä LVV:n lausunnon ohjeiden mukaisesti ottaen huomioon kaavassa toimenpidealueelle osoitetun arvokkaan harjualueen rajauksen ja kaavassa VR-alueelle annetun suosituksen toimenpidelupaehtoihin liitettävistä tarkoista ohjeista. Lautakunta on siksi pyrkinyt tarkentamaan hakkuutapoihin, korjuumenetelmiin ja maaperää koskeviin toimenpiteisiin liittyviä ohjeita.

Lautakunta ja esittelijä katsovat, että hakijan on tullut ymmärtää koko alkuperäinen valmisteluteksti sekä liitteenä oleva LVV:n lausunto ehtojen perusteluina.

Perustelut lupaehdolle 1: Hakkuun jälkeen mitattava ppa on 20, mitattuna relaskoopilla

Tuulisella ja karulla kasvupaikalla hakkuiden jälkeinen tuulituhojen riski on erityisen korkea. Tuulituhoriskin pienentämiseksi ja maiseman suojelemiseksi nyrkkisääntö jatkuvan kasvatuksen poimintahakkuissa on korkeintaan puuston 1/3 poistuma.

Lautakunnalla ei ollut päätöstä tehdessään tiedossa puuston ppa-lukua lähtötilanteessa. Siksi lupaehdossa määritetty ppa 20 oli liian suuri lähtötilanteeseen nähden. Metsän tiedetään olevan vanha, koska vanhoista ilmakuvista näkee, että Hietasaaren metsä on ollut lähes kauttaaltaan peitteinen vanhimmasta ilmakuvasta vuonna 1950 lähtien. Siksi oli perusteltua olettaa, että puuston tiheys olisi ollut lähtötilanteessa suurempi kuin Tornatorin valituksesta on jälkeinpäin ilmennyt (ppa 22), ja tällöin jäävän puuston ppa 20 hakkuiden jälkeen olisi arvion mukaan voinut vastata tuulituhojen kannalta turvallisen korkeintaan 1/3 poiston vaatimusta.

Mikäli puustoa poistetaan tätä enemmän, tuulituhojen riski on merkittävä hakkuiden jälkeen. Kasvupaikan olosuhteet huomioon ottaen metsän uudistuminen on myös epävarmaa. Jos myrsky mitä suurimmalla todennäköisyydellä kaataa hakkuussa säästetyt puut, maisema turmeltuu. Tämän vuoksi maisematyöluvan perusteet (MRL 53§) eivät täyty ilman ehdon määräämistä jäävän puuston määrälle.

Puuston tiheyden ollessa lähtötilanteessa ppa 22, turvallinen poistuma (korkeintaan 1/3) on tässä tapauksessa hakkuiden jälkeisen jäävän puuston ppa 14,7 ≈ ppa 15. Tornatorin leimikkosuunnitelmassa arvioitu jäävän puuston määrä ppa 11 tarkoittaisi 50 % poistoa puustosta. Tätä lautakunta ei voi hyväksyä tuulituhojen aiheuttaman maiseman turmeltumisen suuren riskin vuoksi (varovaisuusperiaate lähde). Oikea luku jäävän puuston määräksi lupaehdoissa on minimissään noin ppa 15.

Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti (Hallintolaki 6§) hakkuiden intensiteetin rajoitus on perusteltu, koska se ei estä hakkuita, mutta pienentää merkittävästi riskiä hakkuiden jälkeisten tuulituhojen aiheuttamasta maiseman turmeltumisesta.

Perustelut lupaehdolle 2: Hakuut sijoitetaan ajalle 1.8.–15.12.

Hakuut on rajattu norpan pesimä- ja karvanlähtöajan ulkopuolelle (15.12.–30.6.) sekä lintujen pesimäajan ulkopuolelle (1.4–31.7.).

Saimaannorppa on Euroopan unionin tiukkaa suojelua edellyttäviin eliölajeihin kuuluvan ja luonnonsuojelulain 69 §:n nojalla rauhoitettu eläin. Lajin lisääntymis- tai levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain 78 §:n nojalla kiellettyä. Mahdollisia hakkuita tulisi välttää lajin pesimäaikana ja karvanvaihtoaikana eli 15.12.–30.6., jotta hakkuilla ei luonnonsuojelulain 70 §:n kiellon vastaisesti häiritä saimaannorppia niiden elämänsyklinen kannalta tärkeinä aikoina ja tärkeillä paikoilla. Hietasaaren kaikki ranta-alueet ovat saimaannorppien levähdysaluetta, ja saimaannorpan pesimäalue sijaitsee lähellä saarta.

Alkuperäisessä valmistelutekstissä (2.2026) on Tapion metsänhoitosuosituksen mukaisesti kehoitettu välttämään puiden kaatoa 1.4–31.7. lintujen pesimäaikana. Luonnonsuojelulain 70 §:n nojalla lintujen pesintää ei saa häiritä. Euroopan unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisun Voore Mets (C-784/23) mukaisesti lintudirektiivin mukainen pesien tuhoamiskielto ulottuu myös metsätalouteen. Ratkaisun täytäntöönpanemiseksi kansalliseen lainsäädäntöön valmistellaan parhaillaan pesimäaikaisia hakkuita koskevaa sääntelyä. Tällä lupaehdolla tullaan samalla varmistaneeksi, ettei maisematyön toteutukselle tarvita muutoksia lain astuttua voimaan. Hakkuiden rajaaminen pesimäajan ulkopuolelle maisematyöluvan ehtona on vakiintunut käytäntö useissa Suomen kunnissa, joissa tavanomaisia puiden kaato- ja maisematyölupia ei pääsääntöisesti myönnetä lainkaan lintujen pesimäaikana. Esimerkiksi Helsingin, Oulun, Nurmijärven ja Kirkkonummen rakennusvalvonnat ohjaavat lupakäytännöissään siirtämään kaikki laajemmat puunkaadot ja maisematyöt rauhoitusajan ulkopuolelle lintujen pesinnän turvaamiseksi.

Hietasaari on sijaintinsa vuoksi virkistyskäytössä erityisesti kesäaikaan järven ollessa sula. Lomakauteen ajoittuvat hakuut aiheuttaisivat väliaikaista haittaa alueen käyttöön kaavan määrittämään tarkoitukseen, tässä tapauksessa virkistyskäyttöön. Vaikka hakuut eivät kokonaan estä alueen käyttöä kaavan mukaiseen tarkoitukseen, ne kuitenkin haittaavat sitä ajallisesti. Hakkuiden ohjaaminen pois lomakaudelta vähentää niistä aiheutuvaa haittaa.

Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti (Hallintolaki 6§) aikarajoitus on perusteltu, koska se ei estä hakkuita, ainoastaan ohjaa ne sopivampaan ajankohtaan.

Perustelut lupaehdolle 3: 30 m suojavyöhykkeestä 446.3–446.1 välisellä alueella.

Rannassa 446.3–446.1 välisellä alueella on kalliorantaa ja hiekkarantaa. Hiekkarantojen ja kalliorantojen alueella poimintahakkuutkin turmelevat maisemaa (MRL 53§). Lisäksi Tapion metsänhoitosuosituksissa kehoitetaan käyttämään erityistä harkintaa ranta-alueilla ja kallioisilla alueilla.

Poimintahakkuihin liittyy suurentunut eroosiovaikutus metsäkoneiden rikkoessa maan pintaa ja vaurioittaessa puiden juuria. Tämän yhdistyessä reunavaikutukseen, tuulituhojen riski kasvaa

rantavyöhykkeellä pienilläkin hakkuintensiteeteillä. Alkuperäiset lupaehdot (Hakkuissa tulee jättää rantaan käsittelemätön suojavyöhyke ja Hakkuissa noudatettava Tapion antamia metsänhoitosuosituksia ranta-alueilla erityisesti rantametsiä koskevia metsänhoitosuosituksia ja metsälakia) ovat epätarkkoja. Alkuperäisessä valmistelutekstissä suositellaan jättämään kapeat niemet kokonaan hakkaamatta ja kiinnittämään erityistä huomiota rantakallioiden ja hiekkarantojen ympäristöihin, sekä jättämään kitumaiden kalliometsiköt luonnontilaan. Määräämällämme lisälupaehdolla pystyttiin täsmentämään alkuperäisten lupaehtojen toimenpiteitä ja kohdistamaan ne rajatulle alueelle.

Rantametsissä hakkuiden suositellaan ajoittuvan talvikauteen, mikä säästää maanpintaa koneiden aiheuttamilta vaurioilta ja vähentää näin ollen kiintoaineksen ja ravinteiden kulkeutumista vesistöön. Saarikohteessa hakkuita voi pääsääntöisesti tehdä vain sulan veden aikana, minkä vuoksi leveät rannan kokonaan käsittelemättömät suojavyöhykkeet olisivat voineet olla perusteltavissa koko saaren alueella. Hakijan tavoitteet kuitenkin huomioitiin ehtoja määriteltäessä, ja leveämpi suojavyöhyke vaadittiin vain kaikkein herkimmälle ranta-alueelle.

Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti (Hallintolaki 6§) levennetty suojavyöhyke kallio- ja hiekkarannan alueella on perusteltu, koska se ei estä hakkuita, mutta suojaa maisemaa turmeltumiselta.

Lautakunta ei ole kumonnut mitään alkuperäisistä lupaehdoista (Ilmoitus kalasääksen pesimätilanteesta ja sen huomioiminen hakkuissa, Aloituseroitus ja Loppukatselmus) antamallaan lisälupaehdoilla. Alkuperäisessä valmistelutekstissä mainitut arvokkaiden harju- ja maisema-alueiden hakkuita koskevat ohjeet erityisestä harkinnasta maisemallisesti merkittävien metsien käsittelyssä ja käsittelykuvioiden rajaamisesta sopivia maastomuotoja noudattaen, normaalista metsäkuvasta poikkeavien maisemallisesti arvokkaiden puuyksilöiden ja lahopuun säilyttämisestä edellytetään huomioitaviksi hakkuiden toteutuksessa.

Kunta katsoo tehneensä tarpeellisuus- ja suhteellisuusperiaatteen mukaisia lupaehtoja, minkä vuoksi valittajan on kohtuullista vastata itse omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Vastaesityksen tekstin Hallinto-oikeudelle annettavaksi lausunnoksi laatinut Eeva Kurenniemi